

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

POUTNICE

Eva Stejskalová

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program N8208 Design

Studijní obor Ilustrace a grafický design

Specializace Malba

Diplomová práce

Poutnice

Eva Stejskalová

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Aleš Ogoun

Katedra designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE	3
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY.....	4
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	13
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	16
	A) KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA.....	16
	B) INTERNETOVÉ ZDROJE	17
6	RESUMÉ.....	18
7	SEZNAM PŘÍLOH	20

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

V posledních letech mou práci zásadně ovlivňuje inspirace načerpaná při cestách. Není úplně důležité na jaké místo konkrétně jedu, důležitý je fakt, že opustím svůj každodenní stereotyp. Nová místa mi zároveň přináší spoustu nových podnětů, které můžu dále zpracovávat ve své práci. Dříve to tak úplně nebylo, má inspirace vycházela hlavně z každodennosti – například cestování MHD, některé situace, které navázaly na jiné a vystihly věc, kterou jsem chtěla vyjádřit. Myslím, že změna přišla s určitou ztrátou bezstarostnosti. Dříve jsem měla více času pro sebe a kromě školy jsem nic tak závažného nemusela řešit. Postupem času se má situace změnila, začala jsem více pracovat a některé aktivity, jako třeba vyučování ve výtvarných kroužcích pro děti, vyžadovaly přípravu a tvůrčí činnost, která mě částečně odváděla a rozptylovala od mých výtvarných projektů. Proto si myslím, že nejlepší nápady v poslední době vznikají, když odjedu a mohu se více soustředit na sebe. K této úvaze jsem dospěla asi hlavně kvůli mé zkušenosti po návratu z Erasmu z Gdaňsku, kdy se mi podařilo vytvořit pro mě osobně zatím nejceněnější věci, které tvoří takřikajíc páteř mé studijní tvorby. Paradoxně jedna z nich vznikla ze starého návrhu, který asi potřeboval uzrát – šlo o obraz kufru. Další prací z tohoto období je paraván s liškou. Když jsem malovala tyto dvě práce, zabývala jsem se oblastí týkající se lidské intuice a vnímání znamení a náznaků přicházejících zvenčí, našeho vyrovnávání se s nimi, jaký mají různí lidé práh citlivosti tyto věci vidět a připustit si je. Má osobní zkušenost je taková, že díky symbolům jsem několikrát tušila skutečnost před tím, než mi byla sdělená. Jednoho dne jsem uložila do starého kufru všechny předměty spojené s člověkem mně blízkým, ale s nímž jsem ztratila kontakt. Když jsem kufr jednoho dne otevřela a artefakty v něm byly prožrány brouky, věděla

jsem, že je mezi námi definitivní konec. Je zvláštní kolik věcí tímto způsobem můžeme vidět.

Mé práce jsou často na pomezí malby a instalace, tato tendence vybíhat do prostoru je nejspíš pozůstatkem mého studia v ateliéru Jiřího Beránka. Projevilo se to hlavně u mé bakalářské práce „Pomíjivost“. Výsledkem byla instalace obsahující obrazy, podobně je to i u výše zmíněného paravánu s liškou. Ten jsem vytvořila z vozičku objeveného ve starém železe, který se svými dvěma vodorovně navařenými obručemi nabízí vícero výkladů původního určení (převozy přístrojů v nemocnicích, kbelíky s vodou na uklízení, apod.). To souvisí s dalším rysem mé tvorby – ráda pracuji s předměty, které už mají svou historii a tím obohacují obsahovou rovinu díla. V poslední době jsem experimentovala s materiály, konkrétně asfaltem a sádrou, kde byly podstatné struktury. Efekt se sádrou fungoval zajímavě - použila jsem ji u Kufru, protože se to hodilo pro vyjádření hmotných objektů naskládaných v lehce (vyšitými liniemi) vymezeném prostoru kufru.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Myslím, že uvědomění si faktu, že potřebuji odjet a tak získat čas na tvůrčí uvažování, mě přivedl k tématu Poutnice. Zamýšlela jsem jít na pouť, koncentrovat se a sledovat, co se s člověkem děje, když prochází sám krajinou – rytmus kroků, proměny krajiny.... Téma jsem zvolila i jako pomyslnou poutnici životem, kam jsem zatím doputovala. Kdysi mne zaujalo připodobnění života k mapě, ve které se vše zaznamenává pomocí vrstevnic (kopce, údolí...). K názvu Poutnice mě inspirovaly stejnojmenné obrazy od Petra Pavlíka. Nejsem feministka, ale musím říct, že jeho poutnice – žena mě potěšila. Ženská figura s ranečkem na zádech putující imaginárními krajinami mne zaujala, chtěla jsem být také poutnicí.

Cílem práce bylo absolvovat pouť, tuto zkušenost uplatnit ve své práci a pomocí poutnice jako průvodkyně vytvořit dílo vypovídající o mém aktuálním stavu a názoru na život. Zároveň je to takové ohlédnutí poutnice a vyrovnání se s faktem, že jedna etapa života končí a další dobrodružství začíná.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Šumava

V září jsem vyrazila na cestu, nakonec jsem se rozhodla pro přechod Šumavy od Hojsovy Stráže do Nové Pece o celkové trase asi 120km. Šumavu jsem poznala už při plenérech se sochařským ateliérem. Připadá mi velice rozmanitá, jak různorodou strukturou krajiny, tak s ní spjatými historickými událostmi. Panuje zde zvláštní atmosféra opuštěných míst: „Ve třicátých letech už nazrávají problémy, které pak skončí další válkou a odsunem německy mluvícího obyvatelstva. Jak hluboce byli zakořeněni šumavští Němci ve svém rodném kraji dokládá i skutečná báseň v próze – Šumava Hanse Watzlika. Poetický, emocionálně nabitý text vznikl už v roce 1938 a právě toto krajní časové určení je nesmírně důležité. Jako by les poničený bouří, zlámané pahýly, povalené kmeny, odhalené kořeny, skalní pukliny a rokle věštily další osud šumavských Němců. „Poslední lesní divočinu Evropy“, jak říká Watzlik, čekají neblahá léta a zásadní změny. Šumava, lipenská oblast, a dokonce i Novohradské hory bývaly kdysi poměrně hustě obydlenou krajinou. Vylidňování vesnic, vesniček a samot započalo vlastně už za války a vyvrcholilo poválečným odsunem či přímo vyhnáním německy mluvícího obyvatelstva. Do pohraničí se nastěhovali vojáci a útvary Státní bezpečnosti, ostnaté dráty, strážní věže a nesmyslně vedené vojenské cesty zohavily kraj k nepoznání. Demolice srovnávající se zemí nejen domy a staré usedlosti, ale i tradice a historie dovrší zkázu. Cesty poutníků a poutniček přeruší výstražné cedule a věčné kontroly totožnosti. Organizovaná turistika je jen zbytkem putování, volného pohybu zeleném pásu od Šumavy až k Novohradským horám. Paradoxně zbývá jen listování, stále zvědavější, jak v dílech klasiků, tak v regionální

literatuře. Rozlišovat, co je německé a co české, nemá vlastně ani smysl. Společným jmenovatelem je zde krajina, místo uložené v paměti, krajina drsná, nicméně kulturní. Nelze ale končit událostmi, které přímo popírají principy kultury, humanity a evropské civilizace. Už od šedesátých let se začíná prosazovat nový pohled na minulost spojený s nástupem nové, už poválečné generace. Období totality a normalizace ještě nepřipouští historickou reflexi, ale v hlavách jednotlivců už klíčí pochybnosti a potřeba vyrovnat se s tím co bylo a jak to vlastně bylo. Pád železné opony a obnova demokracie otevřeli hranice a nabídly možnosti volného svobodného putování.“¹

Cestu jsem si představovala velice idealisticky: pomalu jít, zastavovat se na místech, která mě zaujmou, sbírat materiály a malovat. Ale skutečnost vypadala trochu jinak – první den a půl bylo krásně, ale potom až do konce každý den přšelo, takže jsem si musela vystačit s rychlými nákresy tužkou. Nakonec jsem byla ráda, že jsem trasu došla a nevzdala to. Zpětně jsem za nesháze docela ráda, byla to velice intenzivní zkušenost. Vzpomínám si, že když jsme jezdili na tábory, tak nejhezčí a nejsilnější vzpomínky byly vždy spojené s extrémními situacemi. Tato moje táborová nostalgie je asi dalším důvodem tématu mé práce. Na tábor jsem jezdila každé léto – třítydenní žití v týpí, vaření na roštu a spousta výprav a dobrodružství. Asi to ve mně zakořenilo potřebu se do krajiny stále vracet. Vzpomínám si, jak byl návrat do Prahy vždy velice intenzivní; třeba první jízda metrem - zvláštní pocit být v prostoru plném cizích lidí po třech týdnech pouze v kruhu kamarádů. Úmyslně jsem šla sama, měla to být má první osamělá vícedenní zkušenost. Když jde člověk ve skupině, je to úplně jiné – má

¹ KROUTVOR, Josef, SCHNEIDER, Mary. Putování a listování. Praha: BB/art s.r.o., 2004. ISBN 80-7341-228-4. s. 14.,15.,16.

potřebu sdílet své pocity s druhými a rozptyluje se, když je sám, stáhne se více do sebe a intenzivněji vnímá okolí.

Z deníku o první noci: „Noc byla klidná a ze začátku jasná, měsíc svítil hrozně intenzivně naoranžovělým světlem. Připomnělo mi to atmosféru Váchalových grafik. Měsíc mě budil ze spaní, ale ta perspektiva – dívat se ze zdola do korun stromů, byla krásná.“ Musím přiznat, že jsem se trochu bála. Možná k tomu přispělo, že ten den jsem potkala dvě paní, které se mě nezávisle na sebe ptaly, jestli se nebojím chodit takhle sama. Občas se nad tím zamyslím – to je další problém poutnice, že žena je zranitelnější než muž. Jsem ale přesvědčená, že by se kvůli tomu neměla vzdávat toho, co chce podniknout.

Nakonec to nebylo úplně osamělé putování. Již druhou noc jsem na nocovišti potkala další poutnici Helenu. Po náhodných setkáních jsme se domluvily – přes den jsme šly každá svou cestou, večer jsme si sdělily svá drobná dobrodružství z uplynulého dne, společně se najedly a ulehly. Helena byla zkušená cestovatelka, předala mi spoustu zkušeností, které člověku zpříjemní cestování a výrazně odlehčí batoh. Díky nepřízni počasí jsem do cíle došla za pět dní. Ještě o cestě se zmíním v části věnované obleku poutnice.

Východiska

Historie a vznik poutnictví vůbec jsou neodmyslitelně spojeny s náboženstvím. „Poutnictví (lat. peregrinus – cizinec), cesty podnikané z náboženských pohnutek ke kultovním místům a návrat zpět; je založeno na představě, že božstvo na těchto kultovních místech prokazuje zvláštní přízeň. Jsou za ně považována sídla božstev, skutečná nebo domnělá

pohřebiště zakladatelů víry a světců, místa, kde se podle legendy udál zázrak, kde jsou uloženy zvlášť posvátné kultovní předměty.“²

Mně jsou však bližší pohnutky poutníků v následující citaci: „18. století je dobou cestovatelů dychtících poznat nové kraje a nové zvyky, nikoli však z touhy dobývat, jako tomu bylo v předchozích stoletích, ale pro nové prožitky a emoce. Roste obliba exotiky, všeho zajímavého, zvláštního, jiného, překvapivého. V této době se rodí cosi, co bychom mohli nazvat „poezií hor“: poutník, jenž se vydal na dobrodružnou cestu přes Alpy, okouzleně hledí na nepřístupná skaliska, nekonečné ledovce, bezedné propasti, rozlohy bez hranic.“

Už na konci 17. století shledává Thomas Burnet ve své *Telluris theoria sacra* v zážitcích z hor cosi, „co povznáší duši k bohu, oživuje vidinu nekonečna a podněcuje velké myšlenky a vášně.“³

Pouť mě lákala spíše pro cestu samotnou, než nějaký hmotný cíl. Šlo mi o pobyt v krajině beze shonu všedních dní se spoustou času na přemýšlení. Je to také příležitost podívat se na některá rozhodnutí z odstupu. Někdy je pro mě těžké rozpoznat, které myšlenky a rozhodnutí jsou vlastně opravdu má: „Jeho komiksový hlas mě ovlivnil ještě víc než babiččina panovnická moudrost. Na sklonku života jí začala vynechávat paměť. Jako většina starých lidí na sklonku života si lépe pamatovala své dětství než dětství svých dětí a vnoučat nebo pravnoučat. Čím čerstvější vzpomínka, tím hůř si jí vybavovala. „Pamatuji si tě, když jsi byl malý kluk“, řekla mi nedávno, „ale když tě vidím dnes, vůbec nevím, kdo vlastně jsi.“ Ujistil jsem jí, že já

² BALEKA, Jan. *Výtvarné umění výkladový slovník*. Praha: Akademia, 1997. ISBN 80-200-0609-5. s. 285.

³ ECO, Umberto. *Dějiny krásy*. Praha: Argo, 2005. ISBN 80-7203-677-7. s. 282

někdy mívám o sobě stejný pocit.“⁴ Tento úryvek z Irvinga je rozveden v další citaci: „Možná to není pouhá historická shoda okolností, že slovo osoba (angl. person) je ve svém původním významu maska. Je to svým způsobem uznání skutečnosti, že každý vždy a všude a víceméně vědomě hraje nějakou roli... Vzájemně se známe z těchto rolí; v těchto rolích známe i sebe samy.“

„V určitém slova smyslu a do té míry, do jaké tato maska reprezentuje představu, jakou jsme si o sobě vytvořili – roli, kterou se pracně snažíme naplnit – je maska naším pravdivějším já, oním já, kterým bychom chtěli být. Naše představa o vlastní roli se nakonec stane druhou podstatou a nedílnou součástí naší povahy. Vstupujeme do světa jako jednotlivci, vytváříme svůj charakter a stáváme se osobnostmi.“⁵

Právě toto je další krása pouti, není tu nikdo, před kým by člověk „hrál“. Je to důvěrně známý pocit – když vím, že je někdo na blízku, často neudělám vše, jak bych chtěla. Zrovna teď, když maluji své obrazy ve vnitrobloku našeho domu a všimnu si, že se někdo dívá z okna nebo dokonce vyjde na balkon, často lehce znervózním a přestanu se soustředit.

Proces samotné práce

Nejdříve jsem chtěla pracovat s konkrétními místy, například ze Šumavy, která se budou na obraze prolínat se vzpomínkami, které tato místa vyvolala. Bylo to zvláštní, přemýšlela jsem, podle jakého klíče místa vyvolávají z podvědomí zrovna tyto myšlenky. “Freud uvádí ve své práci *Cosí tísnivého* (1919), že pocit něčeho tísnivého (v němčině *unheimlich* –

⁴ IRVING, John, *Modlitba za Owena Meanyho*. Praha: Argo, 2008. ISBN 80-7203-119-8. s. 30., 31.

⁵ GOFFMAN, Erwing, *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 1999. ISBN 80-902482-4-1. s. 27.

„nezvyklý“) vzniká, když se člověku na základě nějaké nevysvětlitelné zkušenosti či podnětu vrátí do vědomí emocionální vjem, který v minulosti potlačil, a děsí ho. Pro výsledný dojem není podstatné, zda byl původní zdroj pocitu, jímž může být něco důvěrně známého, sám o sobě zneklidňující či nikoli. V mnoha surrealistických obrazech se velmi obyčejně a běžně věci mění na symboly a ty jsou najednou rozčilující a neobvyklé. Zdvojení jsou tísnivá. Náhoda a opakování jsou tísnivé. „Zlý pohled“ (OKO) je tísnivý. Panenka, neživý objekt, který nicméně evokuje přítomnost života, je tísnivá.“⁶

Zároveň jsem chtěla, jako součást práce, vytvořit deník v podobě tkaniny. Každý den utkat kus, jako takové vyrovnání s uplynulým dnem, ve více či méně konkrétní podobě. Děkala jsem návrhy, chtěla jsem pro koberec zvolit ústřední motiv, přirozeně mi z toho vyšla lidská figura, ale v úplném zjednodušení. Inspirovala mě jedna moje stará figurka z drátů, kterou jsem si umotala na Erasmu v Gdaňsku, tenkrát jsem měla stále na mysli figuru v kolíbce (schoulená figura a nohy přitisknuté k tělu). Napadlo mne, že takové zjednodušení linií v podobě drátů by mohlo fungovat a podle drátěné pomůcky si můžu figuru různě natáčet v prostoru, než najdu polohu, která mi bude vyhovovat.“

Později jsem plán změnila, objevila jsem skicu, na které je ženská figura jednoduše načrtnutá na vzorovaném tričku. Vzor vypovídal o životě dívky na obrázku. Tak mě napadlo vytvořit pomyslný oblek pro poutnici. Prvky ze života figury na obleku jsem chtěla vyjádřit ve tkanině. Tkanina jako médium, díky velikosti vazebného bodu, zajistí určitou formu zjednodušení

⁶ POYNOR, Rick, *Cosí tísnivého – Surrealismus a grafický design*. Brno: Moravská galerie, 2010. ISBN 978-807027-214-5. s. 8

– stylizace, která mi připadala vhodná pro můj záměr. Musela jsem zážitky zjednodušit do formy symbolů. Chtěla jsem, aby byl oblek součástí celku a doplňoval sérii obrazů zobrazující tělo poutnice.

Obrazy neměly ztvárňovat jasnou figuru, spíše figurální prvky – segmenty. Původně jsem zamýšlela, aby byla figura tvořená přírodninami suplujícími svalovinu, v kterých by se odehrávaly různé situace, pro mě důležité. V lese jsem si zkoušela figuru vyskládat z nalezených materiálů. Tyto figury měly vyniknout na čistém pozadí nenašepsovaného plátna. Ale nakonec jsem to udělala přímo naopak - připadá mi, že to okolí vymezuje – formuje člověka a určuje jeho hranice. Na základě toho mi vyšlo následné rozvrhnutí třech základních rovin. V obraze jsou figurální segmenty vyjádřeny strukturou a vymezeny právě okolím v obraze, které ovlivňuje struktury vně figurálních prvků. Připadá mi, že člověk je jednou svébytný celek, který je vcelku imunní vůči okolí, jako kdyby svalovina byla těsně stažená a neproniknutelná. Jindy je strašně senzibilní a vše se ho osobně dotýká – to jsou vlákna naopak roztažená do širokých pórů a vše nasávají dovnitř do sebe. První obraz zachycuje bosé nohy v trávě a je takovou zástupnou situací pro vyjádření rozpoložení čisté radosti z kontaktu s krajinou. Je to ten pocit, kdy se člověk vrátí do role objevitele jako v dětství a věci běžně přítomné v jeho okolí ho najednou fascinují. U dalšího obrazu jsem chtěla, aby povrch obrazu působil jako pomyslná membrána zachycující otisky a projevy lidí, které působí na figuru v tomto případě negativně. Tady je situace, kdy je člověk právě v senzibilním rozpoložení a rád by byl sám, popřípadě s němým tvorem, který by ho uklidňoval, jak je zobrazeno v síti struktur. Obraz Louže zachycuje vztah lidí zobrazený pomocí odrazu na vodní hladině. Jde tu o rozpor ve vztahu, kdy jeden

člověk něco očekává, ale druhý to nenaplní. U posledního obrazu jde o interakci s městským prostorem.

V obleku pro poutnici jsou vetkány mé konkrétní zkušenosti, zážitky, přání. Inspirací pro mne byla také knížka Barevný svět Mayů, kterou jsem si přivezla z Muzea Okregoweho z Toruně. Fotografie tradičních kabátů s pestrobarevnými vzory jsou plné symboliky a informací o majiteli obleku.

Ústředním motivem díla je světlo procházející korunami stromů. Vychází z výše zmíněného úryvku z deníku o mé první noci. Přidávají se i další vzpomínky na Šumavu. Rozdvojený had vznikl z mého setkání se zmijí, kterou jsem pro její černou barvu zaměnila s užovkou. Později jsem ale zjistila, že zmije jsou kromě těch klasických s varovnou klikatkou na zádech, také černé. Proto jsem ji pojala jako maskovanou a svlékající si svou prozrazující kůži s klikatkou. „Hadi. Nikdo je nemá rád, ba ani ty nejneškodnější a přesto náležejí k celku a v hustých křoviscích močálů a vřesovišť provádějí své temné skutky. Občasné osudné uštknutí zmijí nemůže samo o sobě vysvětlit všeobecně rozšířený strach z hadů, který je hrozivý, záhadný a nejspíš nikdy nezmizí.“⁷

Jezero Laka bylo pro mě nejkrásnějším jezerem na Šumavě. Plují na něm ostrůvky rašeliny a je lemováno zubatým polomem. Dalším motivem je symbol ohně, který je spojen se zážitkem na Poledníku, kam jsem přišla, celá promočená, na noc. „Cítila jsem kouř, ale nikdo tu nebyl, jen krb se žhavým zbytkem klády. Vydala jsem se do lesa, přinesené dříví přidala do krbu a rozfoukala oheň. Měla jsem radost ze sebe i z ohně.“. S Poledníkem je spojen další motiv – zajíc. V noci mě probudil šramot,

⁷ KROUTVOR, Josef, SCHNEIDER, Mary. Putování a listování. Praha: BB/art s.r.o., 2004. s. ISBN 80-7341-228-4. s. 45.

posvítla jsem si baterkou a blízko krbu se krčil zajíc. Snažila jsem se ho odehnat, aby se nespálil, ale nakonec jsem rozespalá usnula. Ráno jsem ho našla mrtvého kousek od mé karimatky. To prohloubilo můj pochmurný dojem ze Šumavy, který je tak výrazně patrný v tvorbě Josefa Váchala a Alfreda Kubina.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Výsledkem mé práce je série čtyř obrazů, který doplňuje oblek pro poutnici. Roucho je hmotný artefakt, který je určen pro abstraktní figuru obsaženou v obrazech.

Plátno obrazů je stoprocentní len, vazba je plátnová. Záměrně jsem zvolila výrazné plátno s hrubší strukturou, protože jsem počítala s tím, že bude zakryté šepsem pouze lokálně. Rozhodla jsem se našepsovat „okolí“ a figurální části nechat bez něj. Šeps jsem namíchala z balakrylu s přidáním křídý pro větší savost povrchu, jevil se mi jako vhodný pro práci s lazurami akvarelu. Malovala jsem akvarelovými barvami, které jsem doplnila o monochromní části malované hlínou s přidáním penetrace jako pojidla. Předpokládala jsem, že by hlína svou zemitostí mohla vyvážit barevné části malované akvarelem. Akvarel jsem zvolila pro jeho lehkost, která mi připadala vhodná pro zamýšlený výraz obrazů. Proměnlivost struktur figur na plátně jsem se nakonec rozhodla vyjádřit kresbou uhlím, protože další vícebarevný prvek v obraze už by byl nežádoucí, a jeho specifická stopa je podle mého názoru vhodná pro zachycení rozpoložení figur.

Pončo je jednoduchého stříhu s tkanou aplikací v přední části. Tkala jsem kelimovou vazbou, jde o hladký typ koberce. Specifické je, že útek zcela zakrývá osnovu. Vzor se vytváří střídáním dvou různobarevných útků v různém poměru. Nejprve jsem chtěla udělat „hadrák“, který je utkaný z rozstříhaných starých kusů textilu. S výsledkem jsem nebyla moc spokojená. Nakonec se mi podařilo získat od kamarádky, jejíž rodina chová ovce, vlnu ve dvou přirozených barvách. Primitivně jsem ji spředla a

vetkala do osnovy. Dvě přirozené barvy ovčího rouna se jevily příhodné pro celek, protože respektují barevnost obrazů.

„U obrazů mám ráda (a sama se o to pokouším), když je v nich něco tajemného, co napovídá člověku, že něco není úplně v pořádku, nějaká skrytá imaginace nebo jiná realita. Proto jsou pro mne velkým zdrojem inspirace surrealisté, zejména Toyen, která spojuje prostředky surrealismu s ženskostí a intuicí. U Toyen mě zajímá nejen její způsob zacházení s barvou, ale i zacházení s výrazovými prvky. V souvislosti s imaginací a bizarními věcí v obrazech budících neklid, zmíním severskou malířku Mamma Anderson. Často vkládá do obrazů jiné reality. Zajímavý je také její způsob malby - střídá zjednodušenou malbu s jemně vypracovanými detaily. Hodně důležitá je pro mne i osobnost Adrieny Šimotové. Inspiruje mne její způsob práce a uvažování nad procesem vzniku díla.“⁸ Když se například snaží ztvárnit podobu konkrétního člověka, většinou si nepomáhá fotografiemi, které jsou pro ni spíše mrtvými záznamy podoby, ale snaží se si člověka vybavit ve své mysli. „Prostě opravdu se mi zdálo, že se s nima můžu setkat tak když si je vyvolám z té mysli. A říkám, že nejbliž jsem tý pravdě a tý podobě, když na ně na chvíli zapomenu.“⁹

František Skála je jedním z neopomenutelných umělců, kteří jsou mi velice blízcí svou prací. Jeho práce je prochnutá jedinečnou fantaskní poetikou a smyslem pro nadsázku. Jeho respekt a láska k materiálům i jejich přirozeným vlastnostem a nadšení pro „druhý život věci v umění“ je jedna z věcí, která nás spojuje. Také František Skála měl potřebu vystoupit z rychlého způsobu každodenního života a vydal se na pěší cestu z Prahy přes Šumavu, Rakousko a Alpy do Benátek na 45. mezinárodního Bienále

⁸ STEJSKALOVÁ, Eva, Večer u nás – Bakalářská práce. 2016.

⁹ ŠIMOTOVÁ, Adriena, Na plovárně, ČT2, [cit. 02. 03. 2004]

současného umění. Během cesty dlouhé 850 km si vedl podrobný deník, do něhož zaznamenával své zážitky a postřehy. To vše doprovázel kresbami. Deník Skála spolu s dalšími artefakty vytvořenými během své cesty na benátském bienále vystavil. „Největší zážitek z této cesty je překonání vzdálenosti rychlostí přirozenou člověku. Dostal jsem se do absolutní harmonie s přírodou a vše jsem velice intenzivně vnímal. Možnost prožít nepřerušovanou řadu dní tím přirozeným způsobem zůstává nejsilnějším (a nepřenositelným) zážitkem v mém životě.“¹⁰

Pro představovanou sérii obrazů je typická specifická práce kombinující našepsované a nenašepsované plochy, což napomáhá definování objektů v obraze a skýtá větší možnosti ve využití technik. Oblek poutnice svou barevností ladí s obrazy a připravuje nás na jejich výpověď. Asi svérázným způsobem se také snažím využít netradiční malířské materiály, konkrétně u této série je to malba bahnem. Myslím si, že přínosem mé práce může být, podobně jako u mé bakalářské práce, také způsob instalace, kdy série obrazů s pončem tvoří jedinečný celek.

¹⁰SKÁLA, František. František Skála. Vyd. 1. Praha: Arbor vitae, 2004. ISBN 80-863-0047-1. 180 s.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A) KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA

KOMÁREK, Stanislav. *Příroda a kultura: svět jevů a svět interpretací, aneb, Jak je to doopravdy*. 1. vyd. Praha: Vesmír, 2000. ISBN 80-859-7733-8.

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0609-5.

GROSENICK, Uta. *Ženy v umění 20. a 21. století*. Praha: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-626-5.

ECO, Umberto. *Dějiny krásy*. Praha: Argo, 2005. ISBN 80-7203-677-7.

IRVING, John. *Modlitba za Owena Meanyho*. Praha: Argo, 2008. ISBN 80-7203-119-8.

GOFFMAN, Erwing. *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 1999. ISBN 80-902482-4-1.

POYNOR, Rick. *Cosi tísnivého – Surrealismus a grafický design*. Brno: Moravská galerie, 2010. ISBN 978-807027-214-5.

KROUTVOR, Josef, SCHNEIDER, Mary. *Putování a listování*. Praha: BB/art s.r.o., 2004. s. ISBN 80-7341-228-4.

SKÁLA, František. *František Skála*. Vyd. 1. Praha: Arbor vitae, 2004. ISBN 80-863-0047-1.

BREGANTOVA, Polana aj. *Dějiny českého výtvarného umění VI/ 1, 2. 1958 – 2000*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1487-X.

RUBNIKOWICZ, Marek. *Barwny sviat Majow*. Torun: Warex, 2011. ISBN 978-83-60324-44-3.

STEJSKALOVÁ, Eva. *Večer u nás – Bakalářská práce*. 2016.

B) INTERNETOVÉ ZDROJE

http://www.npsumava.cz/gallery/15/4757-jih_18_08_2011.jpg

zdroj k mapě

<http://wikidiff.com/segment/fragment>

<http://slovník-cizich->

slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=fragment&typ_hledani=prefix

ŠIMOTOVÁ, Adriena, Na plovárně, ČT2, [cit. 02. 03. 2004]

<http://webcam.npsumava.cz/>

6 RESUMÉ

The subject of my diploma thesis was a Pilgrim. My goal was to take a journey, to use this experience in my work and while using the Pilgrim as a guide to create a work which would reflect my current state of mind and opinion on life. At the same time, my work tried to look back and to cope with the fact that one phase of life ended and the next adventure was about to begin.

As a part of my work I took a 120 kilometres long journey through Šumava, from Hojsova Stráž to Nová Pec. I was observing what happens to a person while travelling alone in the middle of nature and I paid attention to the rhythm of my footsteps and changes of nature, too. All these experiences and sights of everydayness were captured in my paintings. Thus, paintings were not supposed to represent a clear figure but elements of the figure – segments. These figural segments – coarse canvas with painted structures – were changing according to the surroundings of the painting. As an example I could mention a picture of bare feet in the grass as representation of a state of mind with pure joy of contact with nature. It was the feeling when the person was getting back to the role of an explorer (like in childhood) and just ordinary things around were suddenly fascinating.

The idea to make of making a suit for pilgrim as an integral part of the work occurred during the process. It complemented the series of paintings showing the body of the pilgrim and there were my specific experiences and wishes inwrought in it.

The result of my work was a series of four paintings of the Pilgrim that captured situations of everydayness in my life; another result was the suit

which served as an imaginary vestment for the figure captured in the segments of my painting.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Fotka vlastní - Kufr

Příloha 2

Fotka vlastní - Liška

Příloha 3

Fotka vlastní - Pomíjivost

Příloha 4

Mapa Šumavy

Příloha 5

Fotka vlastní - Šumava

Příloha 6

Fotka – fotopoint Šumava

Příloha 7

Fotka vlastní – jezero Laka

Příloha 8

Fotka vlastní – zajíc

Příloha 9

Skici vlastní – Šumava

Příloha 10

Fotky vlastní – Skrejšov zkoušky

Příloha 11

Skica vlastní

Příloha 12

Skici vlastní

Příloha 13

Střih ponča

Příloha 14

Inspirace – fotka z katalogu

Příloha 15

Inspirace – fotka z katalogu

Příloha 16

Fotka vlastní - Tkaní na rámu

Příloha 17

Malba vlastní – Poutnice

Příloha 18

Fotka vlastní - oblek

Příloha 1

Fotka vlastní - Kufř

Příloha 2

Fotka vlastní - Liška

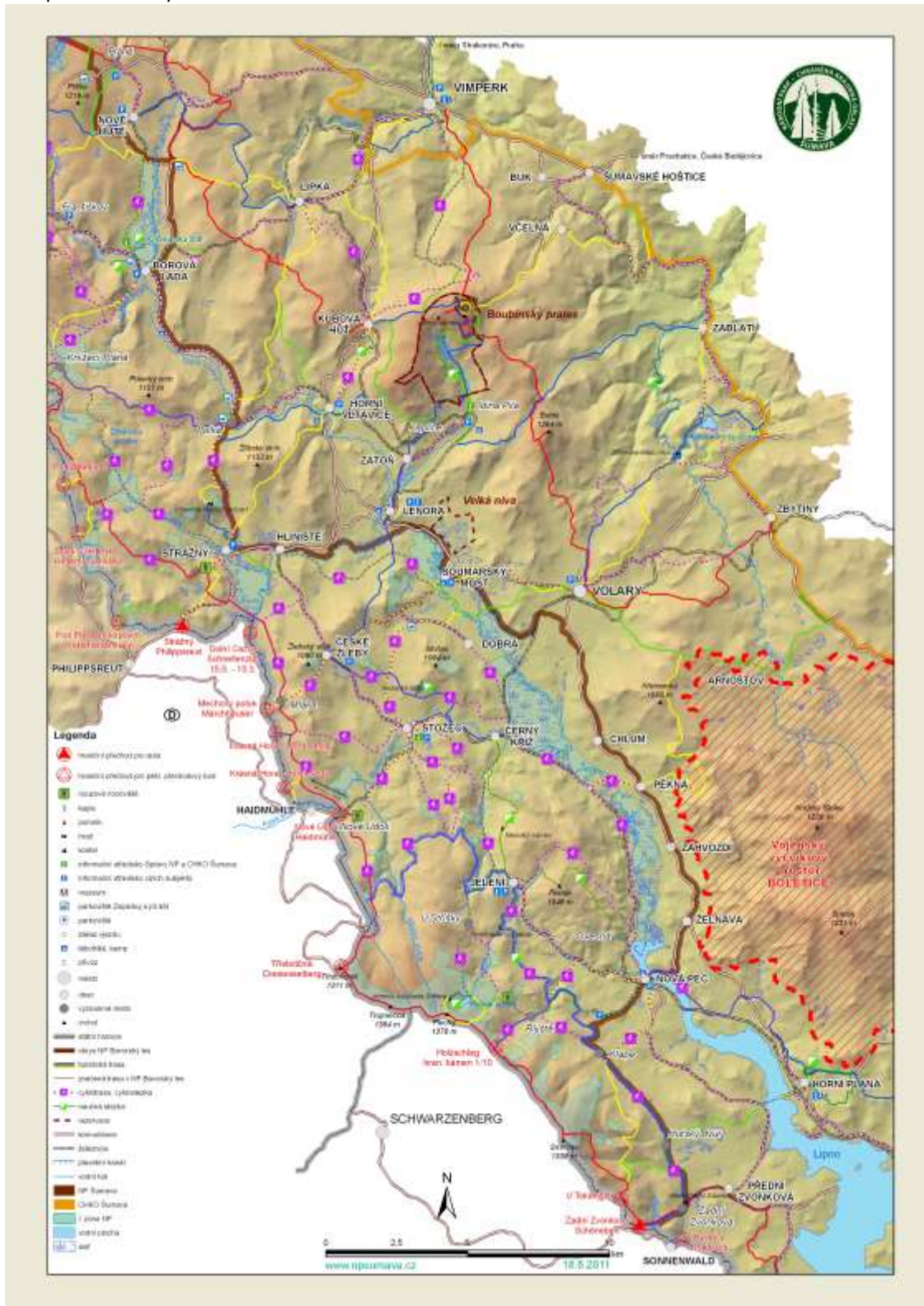

Příloha 3

Fotka vlastní - Pomíjivost

Příloha 4
 Mapa Šumavy

http://www.npsumava.cz/gallery/15/4757-jih_18_08_2011.jpg

Příloha 5

Fotka vlastní - Šumava

Příloha 6

Fotka – fotopoint Šumava

<http://webcam.npsumava.cz>

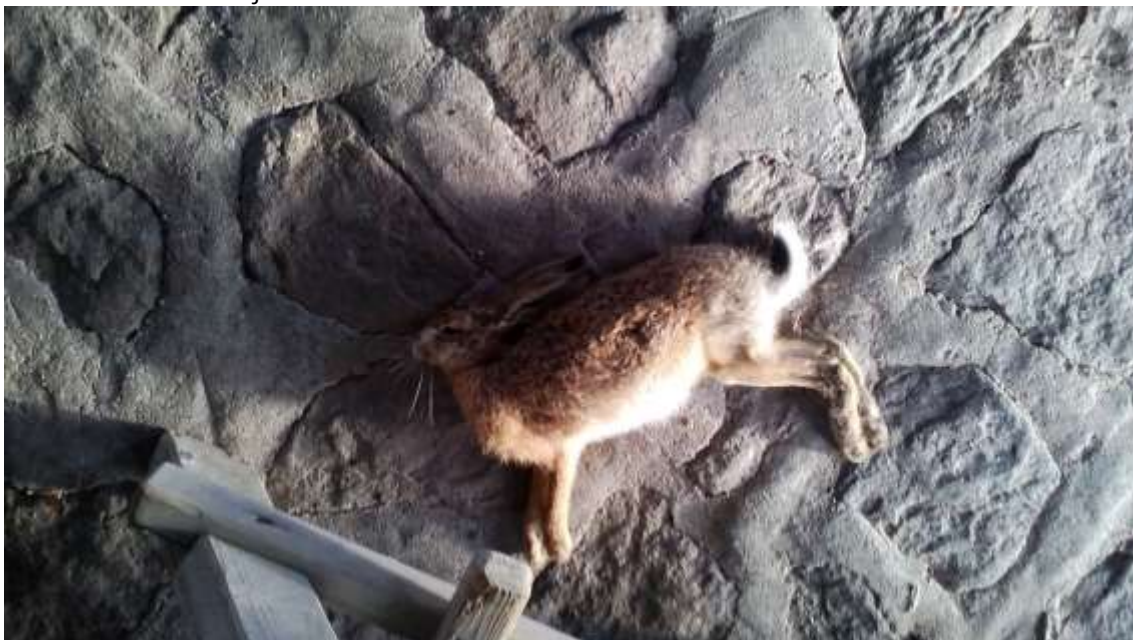
Příloha 7

Fotka vlastní – jezero Laka

Příloha 8

Fotka vlastní - zajíc

Příloha 9

Skici vlastní - Šumava

Příloha 10

Fotky vlastní – Skrejšov zkoušky

Příloha 11
Skica vlastní

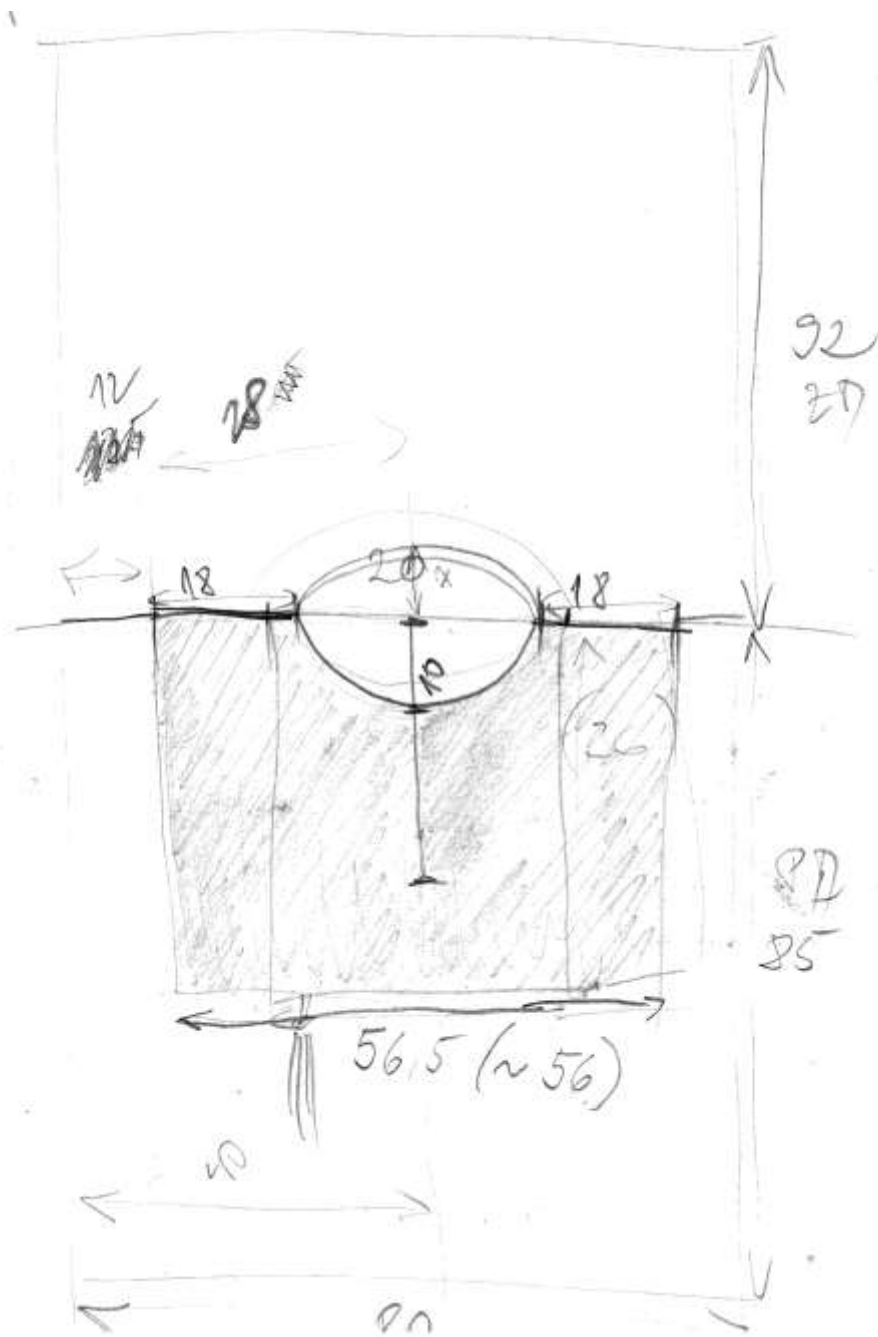

Příloha 12

Skici vlastní

Příloha 13
Střih ponča

Příloha 14

Inspirace – fotka z katalogu

5. Muipil

Santa María de Jesús lub Nahualá (?),
departament Sacatepéquez lub Sololá
grupa etniczna: Maya Kaqchikel lub K'iche'
materiał: bawełna, nici bawełniane
technika: splot rypсовy, farbowanie
barwnikami naturalnymi, broszowanie,
szycie ręczne
wymiary: dł. 71 cm, szer. 84 cm
nr inw.: MT/MP/1378

Wykonany z dwóch pasów bawełnianej tkaniny zszytych ręcznie dłuższymi bokami z pozostawieniem przestrzeni środkowej, stanowiącej otwór na głowę. Bluzka poфарbowana została niejednolicie w odcieniach od miedzi do brązu oraz pokryta haftem ręcznym w podobnej kolorystyce z elementami bordowego i zieleni. Dekorację stanowią geometryczne i stylizowane ornamenty. Wśród nich przeważają romby przedstawione w różnych kombinacjach. Jest to symboliczne wyobrażenie idei wszechświata. Wzór ten ma wielowiekową tradycję, będąc najczęściej wykorzystywanym motywem zdobniczym tkanin Majów od czasów prekolumbijskich po współczesność. W sztuce dawnej upiększał on strój ceremonialny władców, a także był motywem utożsamianym z Bogiem Kukurydzy i Boginią Księżycy.

Příloha 15

Inspirace – fotka z katalogu

13. Huipil

Santiago Atitlán, departament Sololá
grupa etniczna: Maya Tz'utujil
materiał: bawełna, mulina
technika: splot rypсовy,
haft maszynowy, szycie maszynowe
wymiary: dl. 75 cm, szer. 88 cm
nr inv.: MT/MP/1390

Wykonana z dwóch pasów bawełnianej tkaniny, zszytych maszynowo dłuższymi bokami. Otwór na głowę okrągły, obwiedziony czarną muliną. Bluzka w naturalnym kolorze z równomiernie wykonanymi podczas tkania paskami fioletowymi biegnącymi przez całą długość. Na ramionach, wokół dekoltu, na piersiach oraz na plecach *huipil* ozdobiono kolorowym haftem z przedstawieniem ptaków. Bluzka prezentuje charakterystyczny typ dekoracji dla regionu położonego nad jeziorem Atitlán. Motywy te od połowy XX wieku ewoluowały ku coraz bardziej realnym przedstawieniom haftowanych ptaków oraz kwiatów. Od lat 70. ubiegłego stulecia wykonywane są na maszynie.

46 Katalog

Příloha 16

Fotka vlastní - Tkaní na rámu

Příloha 17
Malba vlastní -
Poutnice

Příloha 18

Fotka vlastní - oblek

